

# Inhoud

<b>Mijn manifest</b>	9
Dossier 1	
<b>Betekenis van de passie van ‘Der blaue Reiter’</b>	17
Meer kleur en verscheidenheid in het onderwijs	
1.1 Wisseling van zienswijzen in de Europese cultuur	18
1.2 Belangrijkste kunstenaars van ‘Der blaue Reiter’	18
1.3 Kenmerken van de schilderstijl van ‘Der blaue Reiter’	27
1.4 Betekenis van ‘Der blaue Reiter’ voor het onderwijs: drie thema’s	28
<b>Wat te denken van ... (1):</b> een andere onderwijsstijl: andere concepten, andere vormen en meer kleuren	28
Dossier 2	
<b>Het spook van de traditionele leerstofjaarklas</b>	31
2.1 ‘Grammatica’ van het onderwijssysteem	34
2.2 Leerstofjaarklas: het gelijkheids- en gelijktijdigheidsbeginsel	39
2.3 Zwanenzang van de traditionele leerstofjaarklas	42
2.4 Circus van de meetcultuur: het becijferde schoolleven	44
<b>Wat te denken van ... (2):</b> belevingen van een leerstofjaarklas	32
<b>Wat te denken van ... (3):</b> de lopendebandtheorie van de leerstofjaarklas	33
<b>Wat te denken van ... (4):</b> de ‘grammatica’ van ons onderwijssysteem met zijn vanzelfsprekendheden	34

<b>Wat te denken van ... (5):</b> het koningschap van de gemiddelde leerling in ons traditioneel onderwijssysteem	39
<b>Wat te denken van ... (6):</b> de diepte van de zwanenzang van de traditionele leerstofjaarklas	42
<b>Wat te denken van ... (7):</b> langs de meetlat: naar een ontzielde rationaliteit	44
<b>Wat te denken van ... (8):</b> het bittere treurspel van de 'normleerling'	48
<b>Wat te denken van ... (9):</b> het circus van de eindafrekening	49
Dossier 3	
<b>Onderwijs is omgaan met verscheidenheid</b>	<b>53</b>
3.1 Kandinsky ging ons voor!	54
3.2 Het 'nog-niet-gewordene' versus het 'in-mogelijkheid-zijn'	57
3.3 Evolutie: omgaan met verscheidenheid als een voor het onderwijs leidend beginsel	62
<b>Wat te denken van ... (10):</b> de schildergrammatica van Kandinsky versus de gewenste onderwijsgrammatica	54
<b>Wat te denken van ... (11):</b> het potentieel van iedere leerling	57
<b>Wat te denken van ... (12):</b> het verlangen naar het 'nog-niet-gewordene'	58
<b>Wat te denken van ... (13):</b> de identiteit van de leerling in twee van elkaar verschillende systemen	59
<b>Wat te denken van ... (14):</b> evolutie en verscheidenheid	62
<b>Wat te denken van ... (15):</b> het samengaan van biologische (genetische) en culturele evolutie	64
<b>Wat te denken van ... (16):</b> is evolutie strijdig met het gelijkheidsideaal?	65
<b>Wat te denken van ... (17):</b> evolutie wordt een kernbegrip	69
<b>Wat te denken van ... (18):</b> de onvervangbaarheid van elke leerling, hij of zij vertegenwoordigt een waarde op zich	71
Dossier 4	
<b>Onderwijs vraagt ook om verticaliteit</b>	<b>73</b>
4.1 Noodzaak om op een andere manier naar het onderwijs te kijken	74

Inhoud	7
4.2 Verkenning van het begrip ‘ontwikkelingsgericht in blijvende dialoog’	77
4.3 Vier samenhangende dimensies van ontwikkelingsgericht onderwijs in blijvende dialoog	81
4.4 Een groep als een Mobiel	86
4.5 Onderwijs als een fascinerend samenspel	89
4.6 Ontwikkelingsgerichte benadering	93
<b>Wat te denken van ... (19): enkele toekomstige ontwikkelingen</b>	74
<b>Wat te denken van ... (20): een interactief overdrachtsmodel</b>	89
<b>Wat te denken van ... (21): niet ‘in-mogelijkheid-kunnen-zijn’</b>	91
<b>Wat te denken van ... (22): te veel ‘in-mogelijkheid-zijn’</b>	92
<b>Wat te denken van ... (23): eigen belevingen van een ontwikkelingsgerichte groep</b>	97
Dossier 5	
<b>Het verticale model uitgewerkt voor de praktijk</b>	99
5.1 Nieuwe groepsformaties: stamgroep of basisgroep, ontwikkelingsgerichte leergroep en themagroep	100
5.2 Resultaten van homogeen en heterogeen groeperen bij ontwikkelingsgericht onderwijs	113
5.3 Plaats van de groepen in de vier dimensies van ander onderwijs	118
<b>Wat te denken van ... (24): de stamgroep in het basisonderwijs en de basisgroep in het voortgezet onderwijs</b>	100
<b>Wat te denken van ... (25): een ontwikkelingsgerichte leergroep in de praktijk</b>	101
<b>Wat te denken van ... (26): een themagroep</b>	111
<b>Wat te denken van ... (27): een verantwoording van de beschreven flexibele groepsvorming</b>	113
<b>Besluit</b>	121
<b>Literatuur</b>	123
<b>Dankwoord</b>	129
<b>Over de auteur</b>	131